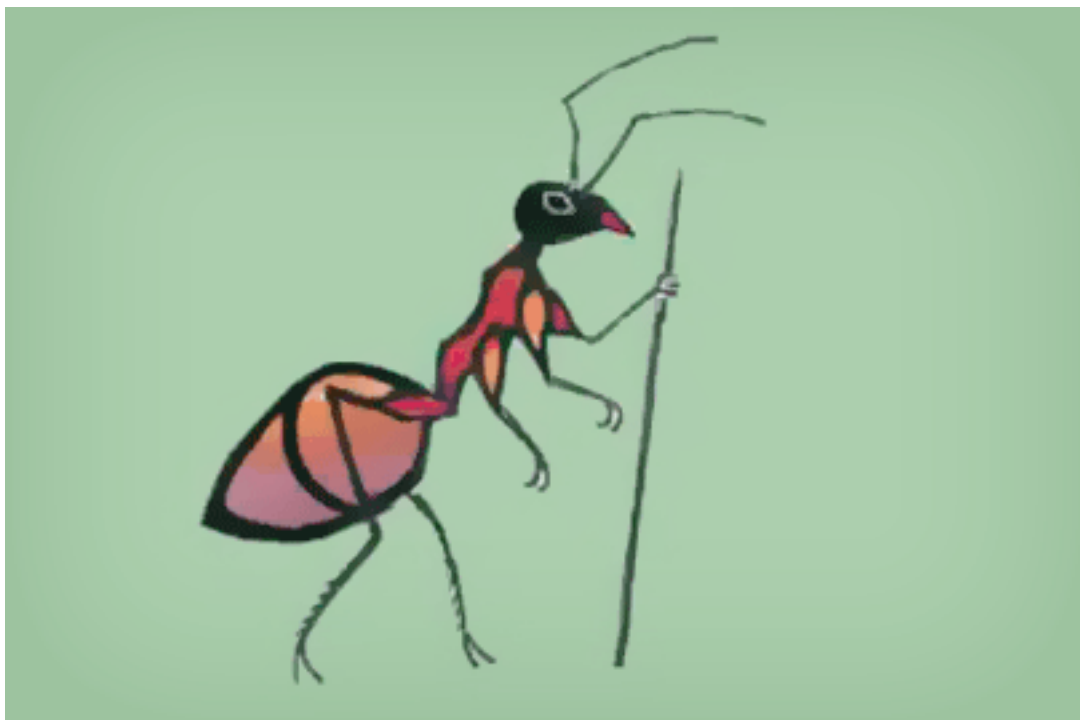

029 | Het vertrek van de mier

Het vertrek van de mier is geschreven door Toon Tellegen en is uitgekomen in 2009 bij de Amsterdamse uitgever Querido.

Het boek gaat over de mier die op een dag zomaar vertrekt. De dieren die achterblijven gaan allemaal op hun eigen manier om met het vertrek van de mier. Dat wordt beschreven in het eerste deel van het boek. In deel twee lezen we over de belevenissen van de mier en in deel drie lezen we zijn aantekeningen.

Het is de vraag of het boek kinderen zal aanspreken als het boek puur gebracht wordt als avonturenroman. Maar elk hoofdstuk op zich biedt ontzettend veel om over na te denken, of te bespreken. Daarom is dit boek zeker geschikt om over te filosoferen.

Filosoferen met kinderen

Maar allereerst de vraag: wat is filosoferen?

Op de website www.kinderfilosofie.nl vonden we de volgende definitie:

‘Filosoferen met kinderen is samen nadenken zonder dat je leert wat grote filosofen allemaal gedacht hebben. Kinderfilosofie is gericht op het leren verwoorden van je eigen wereldbeeld, hoe het komt dat je denkt zoals je denkt. Dit gebeurt in dialoog.

Het betekent zowel het analyseren van je eigen gedachten, hoe ze verschillen van anderen, als ook het nadenken over speculatieve vragen. Filosoferen begint altijd met het stellen van vragen. Waar gaat het over? Over wat denken is, wat het leven is en of het de moeite waard is, hoe je moet leven, wat geluk is.’

Aanleiding tot een gesprek

Juist het stellen van vragen komt aan bod in het boek 'het vertrek van de mier'. Stel deze vragen ook een in de klas. Daarbij hoeft niet het hele boek voorgelezen te worden, maar kan het verhaal kort samengevat worden. Hier volgen een citaten uit het boek die aanleiding kunnen zijn voor een gesprek:

Deel 1, hoofdstuk 4:

De mier is niet weg, dacht het vuurvliegje. De mier is uit. (...)
Een tijd lang wisten ze niet wat ze moesten zeggen, toen zei het vuurvliegje:
'De mier is uit. Wist je dat?'
De nachtvlinder schudde zijn hoofd.
'Nee,' zei hij, 'hij is niet uit. Hij is iets anders.'
'Weg, bedoel je?' vroeg het vuurvliegje.
'Nog iets anders,' zei de nachtvlinder.

Deel 1, hoofdstuk 7:

Het is hier niet somber genoeg, dacht de tor. (...)
De mier heeft moed, dacht hij, en die heb ik niet.
Hij fronste zijn voorhoofd en dacht na over moed. Als je moed hebt kun je dan eigenlijk wel echt somber zijn?

Deel 2, hoofdstuk 4:

De mier lag op zijn rug naast een rots en dacht aan alles wat belangrijk was.
Honing, dacht hij, honing is heel belangrijk.(...)
Maar is honing het belangrijkste wat er bestaat?
(...)
Wat komt er op de eerste plaats? dacht hij.

Dit is maar een kleine greep uit het boek. De vragen die het gesprek op gang moeten brengen zijn niet moeilijk te bedenken. Vaak zijn het de vragen die de dieren uit het verhaal zichzelf stellen. Soms moet er een vertaling gemaakt worden naar de belevingswereld van de kinderen.

Tips

- Er is altijd een inleiding, vaak een verhaal.
- Start met één vraag.
- Wees nieuwsgierig.
- Geef niet je eigen mening.
- Zorg voor een goede open sfeer in de klas.
- Stel zoveel mogelijk open vragen (waar dus geen ja/nee op geantwoord kan worden).
- Laat maar een persoon tegelijk aan het woord.
- Zorg dat de kinderen elkaar kunnen zien (kring).

Literatuur

- De vliegende papa's (Berrie Heesen)
- Klein maar dapper (Berrie Heesen)
- Filosoferen doe je zo (Rob Bartels, Marja van Rossum)
- Kinderen leren filosoferen (Rob Bartels)

Links

www.filosoferenmetkinderen.nl

www.wijsneus.org

www.kinderfilosofie.nl